
С.М. Лемешко

Студентка групи ОА 8,12 обліково-економічного факультету Київського університету управління і підприємництва.

Науковий керівник І.О. Мариніч, кандидат економічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ ОБЛІКУ ТА СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

У статті розглянуто особливості складання фінансової звітності в бюджетних установах. Перераховано основні форми фінансової та бюджетної звітності, їхні особливості та вимоги до них. Зроблено висновки про необхідність оптимізації фінансової звітності в бюджетних установах.

Ключові слова: бюджетні установи, фінансова звітність, бюджетна звітність, оптимізація, баланс, моніторинг стану фінансової дисципліни.

Актуальність дослідження. Актуальність теми полягає в тому, що звітність бюджетних установ досить різноманітна і глибоко деталізована. Це має об'єктивне пояснення, адже на її підставі контролюють виконання бюджету, перевіряють доцільність витрачання бюджетних коштів відповідно до кошторисних призначень. Цим і пояснюється те, що звітність бюджетних установ суворо регламентована як за змістом, так і за терміном подання.

Мета дослідження — розглянути особливості побудови обліку та складання фінансової звітності в бюджетних установах, а також головні форми фінансової і бюджетної звітності, з'ясувати наскільки вони є ефективними.

Метою складання фінансової звітності бюджетних установ є подання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан бюджетної установи, результати господарської діяльності та виконання кошторису доходів та видатків за звітний період.

Основним завданням фінансової звітності бюджетних установ є відображення результатів розпорядження коштами та майном держави уповноваженими суб'єктами у сфері господарювання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми бюджетного обліку та складання фінансової звітності досліджували багато науков-

ців. Загальним питанням обліку і звітності присвячено праці Д.Л. Бандури, Н.М. Грабової, В.П. Завгороднього, М.В. Корягіна, В.І. Лемішовського, А.М. Марочкіної, Н.В. Чабанової, В.М. Шарманської та ін. Плануванню, обліку, звітності та контролю у бюджетних установах багато уваги приділили В.Т. Александров, П.Й. Атамас, В. Бугаєнко, В.О. Вовк, О.І. Ворона, П.К. Германчук, Р.Т. Джога, В. Панкевич, В. Канєва, Ю.Д. Маляревський, Т.П. Остапчук, О.В. Охрімівський, П.Г. Петрашко, О.М. Петрик, Т.П. Романенко, І.І. Сахарцева, С.В. Свірко, О.В. Ситяшенко, М.П. Сінгаєвська, Т.М. Сторожук, І.Т. Ткаченко, І.В. Форкун, Й.С. Хижняк, А.О. Шишко та ін.

І все-таки, незважаючи на значущість проблеми удосконалення методики складання фінансової звітності, вона й досі лишається недостатньо розробленою. Теоретична обґрунтованість окремих аспектів поняття фінансової звітності з метою її оптимізації є недосконалою і остаточно не опрацьованою. В Україні відчувається значний дефіцит досліджень, орієнтованих на оптимізацію фінансової звітності державних підприємств.

Основні результати дослідження. Основним джерелом інформації щодо діяльності бюджетних установ є звітність. Згідно зі ст. 58 Бюджетного кодексу України звітність про виконання Державного бюджету України, зокрема й виконання кошторисів бюджетних установ, включає фінансову та бюджетну звітність.

За Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, фінансова звітність — це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [4].

До форм фінансової звітності бюджетних установ та розпорядників бюджетних коштів належать Баланс (форма № 1); Звіт про результати фінансової діяльності (форма № 9д, № 9м); Звіт про рух грошових коштів.

Основним фінансовим звітом бюджетної установи є Баланс. Для бюджетних установ Баланс, як джерело інформації про стан та результати діяльності, не несе повної інформаційної насиченості для аналізу і управління, яку ця форма звітності має для комерційних структур. Пояснюється це насамперед тим, що для бюджетних установ найголовнішим завданням є не досягнення фінансової результативності, а належне виконання своїх функцій у межах встановленого кошторису витрат, дотримання цільового призначення наданих державою коштів та раціональне їх використання. Тому ключовою залишається бюджетна звітність.

Бюджетна звітність відображає стан виконання бюджету, містить інформацію в розрізі бюджетної класифікації [1].

Фінансова та бюджетна звітність повинна містити інформацію про всі проведені господарські операції, які відображені в бухгалтерському обліку. На перший погляд здається очевидним те, що фінансова звітність за своїм складом є значно простішою, ніж бюджетна. Однак значимо, що основні форми фінансової звітності бюджетних установ доповнюють 14 форм додаткових звітів, реєстрів та довідок, що розкривають елементи фінансової звітності. Зокрема, за такими напрямками: залишки коштів загального та спеціального фонду на рахунках,

рух необоротних активів, матеріалів та продуктів харчування, стан та причини виникнення простроченої дебіторської та кредиторської заборгованості, дані про штрафи контролюючих органів, нестачі та крадіжки коштів та матеріальних цінностей.

Загальна кількість форм фінансової звітності, які мають подавати бюджетні установи, становить 17 форм. До загальної кількості звітів бюджетних устав необхідно додати ще 6 довідок, які додатково розкривають зміст бюджетної звітності. Таким чином, законодавством передбачено обов'язкове складання і подання більше 30 звітів про стан та результати діяльності бюджетних установ.

Важливим джерелом інформації для моніторингу стану фінансової дисципліни в бюджетній установі є Пояснювальна записка, що розкриває окремі елементи фінансової та бюджетної звітності, зокрема: динаміку дебіторської та кредиторської заборгованості, у тому числі простроченої; причини виникнення простроченої дебіторської та кредиторської заборгованості; причини наявності незареєстрованих в органах Державного казначейства України фінансових зобов'язань; причини виникнення простроченої кредиторської заборгованості; причини взяття зобов'язань без відповідних бюджетних асигнувань; дані щодо порушення бюджетного законодавства, зафіксованого органами Державної казначейської служби; інвентаризаційні різниці та їх урегулювання. Головні розпорядники коштів державного або місцевих бюджетів можуть установлювати для розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, що належать до сфери їх управління, додаткові довідки до Пояснювальної записки та отримувати від них додаткову інформацію. Форми звітності і пояснювальні записки підписують керівники та головні бухгалтери. Без таких підписів фінансову та бюджетну звітність вважають недійсною [2].

Подання фінансової та бюджетної звітності супроводжується листом, в якому зазначають перелік поданих форм фінансової та бюджетної звітності та їх обсяг (кількість аркушів за кожною формою).

Апробація і впровадження результатів дослідження. Важливими кроками, що забезпечать формування цілісної системи регламентації обліку в бюджетних установах є: прийняття П(С)БО, що регламентує облік витрат бюджетних установ як єдиного системного документа; удосконалення нормативно-методичного забезпечення калькулювання вартості послуг та обліку власних надходжень бюджетних установ, оновлення переліку таких послуг для кожної сфери та конкретизація їх цільового використання. В умовах реформування нормативного забезпечення бухгалтерського обліку в державному секторі та запровадження нових П(С)БО в державному секторі доречним є запровадження П(С)БО, що врегульовують порядок складання звітності бюджетними установами.

Висновки. Виконавши дослідження звітності бюджетних установ як джерело інформації для моніторингу їх діяльності, можна стверджувати, що система звітності бюджетних установ потребує оптимізації щодо кількості необхідних до подання в органи казначейства форм. Оскільки бюджетні установи подають понад 30 звітів, більшість показників у них дублюються, що свідчить про неефективність інформаційного насичення фінансової та бюджетної звітності. Водночас такі важливі показни-

ки діяльності, як заборгованість перед працівниками, кредиторська заборгованість за роботи і послуги та інші залишаються недостатньо розкритими. Нормативно-методичне забезпечення формування, порядку подання звітності бюджетними установами потребує конкретизації та узгодження з міжнародною практикою обліку в державному секторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетний кодекс України : наук.-прак. коментар. — К., 2010. — 8 липня. — № 2456-VI.
2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI [Ел. ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17>.
3. Державна казначейська служба України [Ел. ресурс]. — Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/article/153868>.
4. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1999. — № 40. — Ст. 365 (Із змінами, внесеними згідно із Законами).

Надійшла до редакції 27.01.2014

Лемешко С.Н. *Особенности создания учета и составления финансовой отчетности в бюджетных учреждениях.*

В статье рассматриваются особенности составления финансовой отчетности в бюджетных учреждениях. Перечислены основные формы финансовой и бюджетной отчетности, их особенности и требования к ним. Сделаны выводы о необходимости оптимизации финансовой отчетности в бюджетных учреждениях.

Ключевые слова: бюджетные учреждения, финансовая отчетность, бюджетная отчетность, оптимизация, баланс, мониторинг состояния финансовой дисциплины.

Lemeshko S.M. *Peculiarities of forming accounting and financial reports in budgetary institutions.*

The article discusses the peculiarities of the financial statements of budget organisations. The main forms of financial and budgetary reporting, their features and their requirements are presented. The conclusions about the need to optimise the financial statements of budget organisations are made.

Keywords: budget organisations, financial reporting, budget reporting, optimisation, balance, monitoring of financial discipline.